

Tietokirjallisuuden Finlandia-ehdokkaiden julkistustilaisuus 4.11.2025

Palkintolautakunnan puheenjohtaja Riikka Suomisen puhe

Hyvät kirjailijat ja tietokirjallisuuden ystävät,
kära facklitteraturens vänner

Viime kuukausien aikana on väitelty siitä, onko lukeminen seksikästä. Keskustelun käynnistänyt kulttuuritoimittaja Eleonoora Riihinen harmitteli, että yhä enemmän keskitytään lukijana poseeraamiseen, mikä on syrjäyttänyt keskustelun kirjoista. Toimittaja Adile Sevimli kehotti hyväksymään kaiken paljaspintaisenkin vetoavun, jotta ihmiset lukisivat. Ja viimeksi esseisti Silvia Hosseini tykkäsi, että vain maassa, jossa sivistys ei ole minkään arvoista, kirjallisuuskin pitää myydä seksillä.

Tieto-Finlandian esiraadissa kirjat ovat olleet, ainakin minulle, vahvasti sänkypuuhaa. Me raatilaiset olemme tutustuneet pariin sataan kirjaan, ja jotta se on ollut mitenkään mahdollista, ei iltaisin ole voinut mennä sänkyyn ilman vähintään yhtä kirjaa. Eikä silloin ole vuoteessa koskaan yksin.

För litteratur sker mellan människor. Medan skrivandet kan vara ensamt och man ofta också läser själv, är litteratur absolut något mellanmänskligt.

Tietokirja on kurkotus toisia ihmisiä kohti. Kirjailija näkee valtavasti vaivaa lukijoidensa, hänelle aivan tuntemattomien ihmisten, vuoksi ja luo jotain, jonka tarkoitus on tulla jaetuksi. Lukija käyttää tunteja kurkistaakseen tai jopa perehtyäkseen kirjoittajan avaamaan maailmaan. Johonkin oman itsen ulkopuolella.

Nykyajassa on nimittäin myös voimia, jotka vetävät kohti omaa napaa. Kuten selfien ottaja kääntää kameran kohti naamaansa, sen sijaan että tallentaisi asioita ympäriltään, niin nykyaikakin ohjaa kääntämään katseen itseensä. Puhetta oman olon tunnustelusta, rajojen vetämisestä ja itsensä brändäämisestä on enemmän kuin kylliksi. Mitä kaikkea jää silloin näkemättä?

Jos lukemalla tavoitellaan seksikkyyttä, niin siinäkin katse kääntyy siihen, miltä minä näytän kirja kädessä. Mutta ei lukeminen siksi ole kuumaa, vaan siksi, että lukeneisuus ja sivistys ovat puoleensavetäviä asioita.

Tietokirjailija katsoo ympärilleen ja kertoo mitä havaitsee. Kirjavuosi on osoittanut, että suomalaisia tietokirjoja julkaistaan edelleen paljon. Soisi, että kaikki julkaistavat teokset saisivat huolellisen kustannustoimittamisen ja että useammalla tietokirjailijalla olisi mahdollisuus elää kirjoitustyöllä.

Mutta olosuhteista riippumatta tänäkin vuonna on julkaistu monta loisteliasta, huolella kirjoitettua, koukuttavaa ja kiinnostavaan muotoon laadittua kirjaa, joista näkee, että tekijät ovat antaneet niille kaikkensa. Lukijana riemuitsee siitä, että niin moni haluaa tehdä suomalaisia tietokirjoja. Kertoo hyvää yhteiskunnasta, että tiedon muille saattaminen on tavoiteltua ja arvostettua.

Kirjavuoden aiheista voisi nostaa esiin uskonnon, antiikin historian ja sivuutettujen ja ohikatsottujen henkilöiden elämäntarinat.

--

Arvoisa yleisö, ärade publik

Nyt esiraadin työ on ohi ja voittajan valinta siirtyy ulkomaantoimittaja Antti Kuroselle.

Lämpimät kiitokset kanssaraatilaisteni Maryan Abdulkarimille, Isabella Frantzille, Sini Harkille, Vappu Kaarenojalle ja Lasse Saariselle lämminhenkisestä yhteistyöstä. Kiitos myös Kirjasäätiön Elina Lahdenkauppi valintaprosessin sujuvasta paimentamisesta.

Antoisia lukuhetkiä Antti Kuronen ja valtavat onnittelut ehdokaskirjojen tekijöille. Kiitos, että kurotitte meitä lukijoita kohti!